

eredetét. Azután bőven van idő az esetleges fordításra, ha idegen nyelvű szövegről van szó. Utólag a fordításba külön be lehet ragasztani a szövegrészek közül kinagyított ábrákat.

Legtöbb olvasóm a gyár fejlesztési laboratóriumaiból kerül ki. Amikor látták rajtam az őszinte segíteni-akarást, azt hogy munkájukat segíteni akarom még azon az áron is, ha azzal többletmunkát okozok magamnak, - akkor ők is segíteni kezdtek nekem. Szívesen tanítottak, és adták a szakmai felvilágosításokat, ami nélkül nem tudtam volna tovább haladni az uton, azon az uton, amit végső fokon az ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR jelöl ki minden műszaki könyvtáros számára. Nagy segítségünkre vannak az OMK kiadványai, gondolok itt elsősorban a "Műszaki Lapszemlékre" és a "Műszaki Gazdasági Tájékoztatóra", mert ezekről kiindulva mindig érezzük, hogy biztos alapokon állunk, és olyan széleskörű tájékozottságra teszünk szert, amit a mi szűk körünkben soha sem tudtunk volna megszerezni magunknak. Ezt a tájékozottságot különösen sokra becsülük bennünk, könyvtárakban a műszakiak, főként a vezető műszakiak. A vezető műszakiak támogatása pedig nagyon fontos a könyvtárosnak, mert tőlük kapja a legértékesebb felvilágosítást az üzemi fejlődés irányára és mértékére vonatkozólag. A jó könyvtáros érti azt a szakmát, melynek a területén dolgozik, de ez még nem elég. Az irodalom területén neki mindig egy lépéssel előbb kell tartania, és ennek az előbb tartásnak lehetőségét nyújtja részére a jó kapcsolat a műszaki vezetővel.

A jól dolgozó üzemi műszaki könyvtár szellemi laboratóriumává válik a többi fejlesztési laboratórium mellett, és elválaszthatatlan része a gyárnak. S ha ilyen szoros kapcsolata van az ülettel, a fejlődéssel, akkor teljesítette hivatását a műszaki könyvtáros: részesévé vált az egész és általános emberi haladásnak.

Miklós Lászlóné

* * *

A VÁLLALATI MŰSZAKI KÖNYVTÁRAK A MŰSZAKI FEJLESZTÉSÉRT

027.6:62.001.6

Kormányzatunk célkitűzése, hogy az ipari vállalatokban, tervező irodákban jól szervezett és jól felszerelt műszaki könyvtárak működjenek. Ennek érdekében kiadott rendeletek és utasítások megfelelően szabályozzák a vállalati műszaki könyvtárak tevékenységét.

E szerint a műszaki könyvtár feladata, hogy a népgazdaság fejlesztése és a termelés technikai színvonalának emelése érdekében a vállalat tevékenységi körébe vágó műszaki- és gazdasági dokumentumok /könyvek, folyóiratok, referáló lapok, fordítások, kutatói jelentések, tanulmányok, vizsgálati jegyzőkönyvek stb./ rendszeres beszerzése, megőrzése és olvastatása révén biztosítsa a szakirodalom felhasználását, népszerűsítse az új technológiai eljárásokat.

A műszaki könyvtár segítője a műszaki fejlesztésnek is. A Népszabadság hasábjain 1960. május-június hóban nyilvánosságot kapott műszaki-fejlesztési vita általánosan megállapított tanulása, hogy a műszaki fejlesztés a soron következő legfontosabb feladat és pedig összefüggő népgazdasági feladat, amelynek végrehajtásában minden egyes vállalatnak megvan a tennivalója és felelőssége. A műszaki fejlesztés ügyét nem lehet csak központi szervre, minisztériumra bízni, hanem elsősorban az iparigazgatóságok és vállalatok öntevékenységet kell megkivánni. A felsőbb szerv csak az ezirányú tevékenységek összehangolásával foglalkozhat.

A műszaki fejlesztés feltétele, hogy a fejlesztéssel foglalkozó szakemberek ismerjék a legmodernebb hazai és külföldi műszaki eredményeket. Ez ismeretek nélkül a fejlesztés nehézkes, és a kutatások párhuzamossága miatt felesleges költségekkel jár.

A műszaki fejlesztés legolcsóbb, loggazdaságosabb módja a helyesen fejlesztett műszaki könyvtár, amely a világ jelentős szakmai újdonságáról gyorsan és megbízhatóan tájékoztat, illetve a szükséges dokumentumokat, leírásokat szolgáltatja. Ezt az Országos Műszaki Könyvtár figyélőkarton, témafigyelő, fordítási és egyéb szolgálatainak igénybevételével bármelyik vállalat meg tudja valósítani. Ez a tájékozottság azonban szükségszerűen csak az írásban lerögzített műszaki eredményekre terjed ki, és nem öleli fel az előadások, bemutatók, tapasztalatcserék és hasonló műszaki újdonságait.

A műszaki fejlesztés merész és gyors intézkedéseket követel meg. Ez a mai szokványos vállalati szervezettel és műszaki könyvtári módszerekkel nem oldható meg. Éppen ezért vállalati függetlenített műszaki-fejlesztési szervezet hozandó létre, mint ahogyan ennek szükségessége az említett vitában is felmerült. A vállalati műszaki-fejlesztési szervezetbe tartoznék a műszaki könyvtár is, sőt ez lenne az alapja. Az egész fejlesztési szervezet a műszaki-fejlesztési alap terhére nyilvántartott költségvetés alapján dolgoznék, és így kiadásait esetenként nem kellene engedélyeztetni, ami kötetlenebb lehetőséget biztosítana számára.

A vállalat pénzügyi vonatkozású teljesítését a fejlesztési szervezet munkája nem fogja lerontani, amennyiben költségeit külön alapról fedezi. Az elért eredmények azonban a vállalatnál mutatkoznak, mert a bevált kísérletek, felkutatott új módszerek meghonosításával a termelékenységet, gazdaságosságot és műszaki színvonalat a vállalati termelésben kedvezően felemeli.

A gyors tájékozódás biztosítása érdekében minden eszközt fel kell használni. Nemcsak az írásbeli dokumentumokat, hanem a szóbeli előadások, tájékoztatók, tapasztalatcserék által nyújtott műszaki tájékozódást is a műszaki fejlesztés szolgálatába kell állítani. Míg azonban az írásbeli tájékoztatás, amely természeténél fogva lassabb, ma már megoldott, addig a közvetlen tájékozódás nincs megszervezve.

Közismert, hogy a mérnöki továbbképzés formája nem felel meg a széleskörű továbbképzés feladatainak. De különösen nem megoldott ez a kérdés vidéken, mert hiszen a mai, főleg az esti órákban megtartott továbbképző előadások kizárólag Budapestre korlátozódnak, amelyeket vi-

dékről bejáró hallgatók nem látogathatnak.

A mérnöki továbbképző előadásoknak csak elenyésző részét adják ki sokszorosított kiadványban, és azt is hónapokkal, sőt negyedévekkel az előadás elhangzása után.

A továbbképző és egyéb előadások szövegének az érdekeltekhez való gyors továbbítása érdekében, valamint a jelen lenni nem tudók tájékoztatása érdekében központosított intézkedésekre lenne szükség.

Ezzel kapcsolatban a vállalati műszaki könyvtárakra háruló műszaki-fejlesztési és tájékoztatói propaganda érdekében az alábbi javaslatokat teszem:

A műszaki könyvtárakat fel kell szerelni tudományos és műszaki előadások magnetofon hangszalagra való felvételére, illetve leolvasására alkalmas berendezéssel.

Értékes vagy ritka könyvek, folyóiratok mikrofilm útján való elterjesztése érdekében a könyvtárakat mikrofilm leolvasó berendezéssel és mikrofilmtárral kell ellátni.

A műszaki-fejlesztési alap terhére külön helyiség biztosítandó a műszaki könyvtárnak. Berendezését úgy kell megválasztani, hogy az műszaki klubnak is felhasználható legyen, ahol munkaidő után előadást lehessen tartani, és azt meg lehessen vitatni.

A műszaki könyvtárakat fel kell szerelni oktató és szakfilmek vetítésére alkalmas berendezéssel.

A műszaki-fejlesztési alap terhére sokszorosító berendezést kell a műszaki könyvtár rendelkezésére bocsátani, hogy vállalaton belül szakmai közlemények, beszámolók elkészítésének elősegítése és terjesztése ne okozzon nehézséget.

Műszaki jellegű időszakai vállalati sokszorosított kiadványok szerkesztését és vállalaton belüli gyors elterjesztését a műszaki könyvtár feladatává kell tenni.

A műszaki-fejlesztési alap terhére, a nem munkaköri kötelelességből készült tanulmányok, beszámolók szerzőinek díjazását lehetővé kell tenni, hogy az elért eredmények ezáltal is minél jobban és gyorsabban fel táruljanak, és elterjedjenek.

Jelenleg a vállalati műszaki könyvtárak e feladatokat nem látják el, bár az anyagi lehetőséget a műszaki-fejlesztési alap biztosítja. A vállalatok vezetői a műszaki könyvtárak jelentőségét általában nem látják világosan, ezért fokozott felvilágosító munkára van szükség. Központosított dokumentációs részleg irányításával azonban már most megkezdhető a magnetofonra vett előadások, mikrofilmek, szakfilmek körözése az egyes könyvtárak között, hogy a vállalati műszaki könyvtárak minél előbb eredményesen betölthessék a feladatukat a műszaki fejlesztés terén.

Pethes László

+ + +